

Government at a Glance 2011

Sammanfattning på svenska

- Att mäta den offentliga förvaltningens utveckling har länge ansetts vara nödvändigt för att förbättra den offentliga sektorns effektivitet. Efter den finanspolitiska och ekonomiska kris som började 2008 behövs dock exakta och aktuella uppgifter mer än någonsin för att hjälpa statsförvaltningar att fatta informerade beslut om hur och var man ska prioritera utgifter, minska kostnader och främja innovation inom den offentliga förvaltningen. Återställandet av de offentliga finanserna inom OECD har lett många statsförvaltningar till att genomföra budgetnedskärningar, frysa löner inom den offentliga sektorn eller minska den offentliga förvaltningens arbetsstyrka under 2010. Rönen från Government at a Glance 2011 har viktiga konsekvenser för de politiska frågor och problem som uppstår kring de åtstrammingsåtgärder som för närvarande håller på att genomföras i de flesta OECD-länder.
- Government at a Glance 2011 tillhandahåller en instrumentpanel med nära 60 indikatorer för både medlems- och partnerländer. Dessa indikatorer har sammanställts för att hjälpa beslutsfattare och allmänheten att analysera och mäta den offentliga förvaltningens utveckling. Publikationen inkluderar uppgifter från hela "produktionskedjan" av offentliga förvaltningsaktiviteter: information om erhållna intäkter; ingångsindikatorer för offentliga utgifter, sysselsättning och ersättning; produktions- och resultatuppgifter för den offentliga förvaltningen i sin helhet samt för enskilda sektorer som utbildning, hälsa och skatteförvaltning. Dessutom publicerar Government at a Glance jämförande uppgifter om praxis inom offentlig förvaltning i samband med transparens och integritet, regulatorisk styrning, förvaltning av mänskliga resurser inom offentlig förvaltning och tjänsteleveranser. Sådana indikatorer ger insikter om politiska tillvägagångssätt och praktiska exempel på vad som fungerar och inte fungerar. Det har även till syfte att berika den offentliga debatten om reformer inom den offentliga sektorn.

Offentliga förvaltningar är viktiga aktörer i ekonomin och samhället, och det är absolut nödvändigt att de fungerar bra

Offentliga förvaltningar är ansvariga för att främja ekonomisk tillväxt och social utveckling, leverera varor och tjänster, reglera företags och individers beteende samt omfördela inkomster. Omfattningen och utsträckningen av deras aktiviteter återspeglas av det faktum att de allmänna offentliga utgifterna utgjorde 2009 nästan hälften av genomsnittlig BNP i OECD:s medlemsländer. Detta uppgick till ca 16 000 USD PPP per person samma år. För de flesta OECD-länder utgjorde det sociala skyddet den största utgiftskategorin med i genomsnitt nära 34 procent av de totala utgifterna 2008. Utgifter för hälsa (14,7 procent av de totala utgifterna), allmänna offentliga tjänster (13,1 procent, vilket inkluderar räntebetalningar på skulder) och utbildning (13,1 procent) utgjorde också betydande delar av de totala utgifterna. Förutom de offentliga förvaltningarnas köpkraft är de också stora arbetsgivare: i genomsnitt arbetar nära en fjärdedel av den totala arbetskraften inom OECD för den offentliga förvaltningen.

Offentliga förvaltningar har avsevärt utvidgat sitt ekonomiska fotavtryck sedan krisen

Uppgifter från Government at a Glance visar i vilken omfattning offentliga förvaltningars utgifter ökade i förhållande till BNP före och efter krisen. Under perioden före krisen mellan 2000 och 2007 minskade OECD:s medlemsländer sin andel av den offentliga förvaltningens utgifter med i genomsnitt 0,6 procentenheter av BNP. Efter krisens början ökade dock andelen av den offentliga förvaltningens utgifter inom OECD med 4,9 procentenheter under 2007-09. Endast en del av denna ökning återspeglar sjunkande BNP; en annan del återspeglar även ökade offentliga utgifter på grund av behovet att säkerställa det finansiella systemets stabilitet och att stimulera ekonomin för att bemöta krisen. Under 2007-09 skedde de största ökningarna i offentliga utgifter, som en del av BNP, i Irland (+ 12,1 procentenheter) och Estland (+ 10,8 procentenheter).

Många offentliga förvaltningar inom OECD måste genomföra omfattande budgetkonsolideringsplaner för att minska eller stabilisera sin skuld

Det finns ett allmänt konsensus inom OECD om att de offentliga finanserna i många OECD-länder befinner sig på en ohållbar väg. För att bättre förstå konsekvenserna för finanspolitiken under kommande år, har OECD tagit fram beräkningar av länders budgetkonsolideringsbehov. Enligt dessa beräkningar behövs i genomsnitt en förbättring på nästan 4 procent av potentiell BNP i förhållande till budgetställningarna 2010 endast för att stabilisera förhållandet mellan skuld och BNP fram till 2026. Dessutom måste man finna kompensationer på i genomsnitt 3 procentenheter av BNP under de kommande 15 åren för att bemöta utgiftstryck på grund av kostnader i samband med åldrande, inklusive hälsovård och pensioner. För att åstadkomma en väg till finanspolitisk hållbarhet krävs en överenskommelse mellan medborgare, företag och offentliga förvaltningar om vilka tjänstenivåer som allmänheten vill att offentliga förvaltningar ska erbjuda och i vilken utsträckning allmänheten är villig att betala för dessa tjänster.

Flertalet av OECD-länderna håller på - eller planerar att - implementera procedurer för att minska eller omstrukturera den offentliga förvaltningen

Över tre fjärdedelar av de OECD-länder som svarade på OECD:s enkät "Survey on Strategic Human Resources Management" 2010 rapporterar att de är sysselsatta med, eller planerar, reformer som kommer att minska den nuvarande storleken av deras arbetsstyrka inom offentlig förvaltning på central statsförvaltningsnivå. Dessutom har femton OECD-länder etablerat ersättningskvoter för att fylla gapen efter personal som går i pension. Dessa kvoter kan sträcka sig från att ersätta 1 av 10 anställda i länder som Spanien till 8 av 10 anställda i Israel eller Korea.

Nya ersättningsdata för nyckelyrken inom central statsförvaltning pekar på relativt jämlika lönestrukturer inom den offentliga sektorn

För första gången har OECD samlat in uppgifter om ersättningen till anställda vid centrala departement inom central statsförvaltning, specifikt i fråga om högre chefer, chefer på mellannivå, fackmän och sekreterare. För dessa yrken visar uppgifterna relativ total ersättning i OECD-länderna, inklusive inte endast löner utan även sociala förmåner och framtida pensionsinkomster. I genomsnitt uppgick de högre chefernas totala ersättning i svarande länder till strax under 235 000 USD PPP under 2009, medan fackmän som ekonomer och statistiker tjänade cirka 90 000 USD PPP om året. Chefssekreterare och administrativa sekreterare erhöi i genomsnitt mellan 50 000 USD och 60 000 USD PPP. Dessa uppgifter visar på en relativt jämlik lönestruktur inom den offentliga sektorn: högre chefer inom central statsförvaltning (vilket kan var likvärdigt med viceministrar eller verkställande direktörer) tjänar 2 gånger så mycket som politiska analytiker och omkring 4,5 gånger så mycket som en genomsnittlig sekreterarsättning. Government at a Glance 2011 ger även uppgifter om lärares, läkares och sjuksköterskors löner eller årsinkomster i förhållande till de genomsnittliga inkomsterna för andra universitetsutbildade yrken på arbetsmarknaden.

Upplysningar om privata intressen hos dem som befinner sig i "riskpositioner" inom offentlig förvaltning krävs eller görs inte alltid tillgängliga för offentlig granskning.

Government at a Glance 2011 ger nya uppgifter om upplysningar om privata intressen inom statsförvaltningens tre grenar liksom om upplysningskraven för "riskpositioner" som finansiella myndigheter, köpare och skatte- och tulltjänstemän. Resultaten visar exempelvis att förebyggandet av eventuella intressekonflikter i riskområden i första hand fokuserar på att upplysa om och förbjuda externa positioner och gåvor. Samtidigt kräver 63 procent av medlemsländerna inte att finansinspektörer ger upplysningar om tidigare anställning, och mer än hälften av länderna kräver inte upplysningar om inkomstkälla och inkomstbelopp för dessa befatningar.

Företag fortsätter att överträffa medborgare i användningen av den offentliga förvaltningens Internettjänster

Både medborgare och företag föredrar och använder alltmer digitala kanaler för att interagera med offentliga förvaltningar. Likväl, även om medborgarnas användning av Internettjänster har ökat under de senaste åren i alla OECD-medlemsländer som övervakas av Europeiska kommissionen, är det fortfarande företagen som drar bäst nytta av e-förvaltningstjänster. I genomsnitt hade omkring 80 procent av företagen använt e-förvaltningstjänster 2010, jämfört med ungefär 40 procent av medborgarna. Företagens relativt högre utnyttjande av Internettjänster kan förklaras av att bredbandsanvändningen är större bland företag samt av att incitament tillhandahålls av den offentliga förvaltningen för att använda elektroniska kommunikationsmedel för aktiviteter som offentlig upphandling. Ett ökat utnyttjande bland användare kommer att vara avgörande för att göra e-förvaltningstjänster till en mer kostnadseffektiv och bärkraftig form av tjänsteleverans för offentliga förvaltningar.

Länder håller på att vidta åtgärder för att återställa förtroendet genom att öppna upp den offentliga förvaltningens information och uppgifter

Lagar om informationsfrihet utgör en grundläggande pelare för en öppen förvaltning och bidrar till att stärka transparens, öka den offentliga förvaltningens ansvarighet och främja ett informerat deltagande i politikens utformning. Av de länder som svarade på OECD:s enkät "Open Government Survey" 2010 har i dag alla utom ett land lagstiftning eller bestämmelser om informationsfrihet på plats för att garantera åtkomsträttigheter till information. I de flesta OECD-länder utsträcker sig lagarna om informationsfrihet vertikalt till att omfatta alla nivåer av den offentliga förvaltningen och, för ungefär hälften av dem, horisontalt till att omfatta alla grenar av den centrala statsförvaltningen (lagstiftande, dömande och verkställande). Dessutom publicerar alla OECD-länder proaktivt offentlig information, även om de typer av information som proaktivt offentliggörs varierar stort: flertalet länder offentliggör proaktivt budgetdokument, årliga departementsrapporter samt revisionsberättelser, men ett mindre antal länder publicerar proaktivt listor över offentliga tjänstemän och deras löner. En växande trend inom OECD är att publicera administrativ

information i öppna dataformat. Detta gör det möjligt för offentlig information att återanvändas av andra parter och främjar innovation.

Strategiskt tänkande och starkt ledarskap inom offentlig förvaltning är viktigare än någonsin

Att utveckla förmågor inom offentliga förvaltningar till strategiskt förutseende och strategisk riskhantering kommer att vara viktigt för att lindra framtida kriser och anpassa sig till föränderliga förhållanden. Nya uppgifter om den utsträckning i vilken offentliga förvaltningar inom OECD använder sig av strategiska förvaltningsprocedurer inom den centrala statsförvaltningen visar att, medan de flesta länder har mekanismer för arbetskraftsplanering på plats för att beakta frågor som exempelvis demografiska förändringar, implementerar många länder sådana procedurer endast sporadiskt. Andra frågor som möjligheter till utkontraktering och/eller införlivning av informationsteknologier i tjänsteleveranser får mindre uppmärksamhet i planeringsövningar för mänskliga resurser. Att utveckla strategiska procedurer som beaktar föränderliga trender och medborgares behov är säkerligen viktigt, men att implementera sådana initiativ på ett effektivt och sammanhängande sätt i hela den offentliga förvaltningen kräver också en stark och begåvad kader av högre statstjänstemän. Flertalet OECD-länder betraktar högre statstjänstemän som en separat grupp i sina allmänna anställningssystem. Men enkätresultaten visar att vissa OECD-länder är, i praktiken, bättre än andra länder på att identifiera potentiella högre statstjänstemän på ett tidigt stadium i deras karriärer, genom att lägga större tonvikt på deras prestationsutvärderingar eller motivera dem till att utföra sina arbeten på effektivast möjliga sätt.

Omfattningen av OECD-ländernas genomsnittliga kostnader för offentlig upphandling är betydande, vilket öppnar dörrar för både faror och möjligheter

Den beräknade storleken av marknader för offentlig upphandling överstiger i genomsnitt 12 procent av BNP inom OECD-området. Möjligheterna för den offentliga förvaltningen att använda sig av upphandlingskostnader som politiska verktyg för att främja innovation och en mer hållbar konsumtion och produktion är därför viktiga. Dock har endast 57 procent av länderna en formell definition av vad som utgör exempelvis miljöanpassad upphandling, och mycket få länder samlar in uppgifter om antalet eller värdet av avtal som tilldelas baserat på miljökriterier. Samtidigt kan omfattningen och komplexiteten av sådana transaktioner leda till utsatthet för slöseri, bedrägerier och korruption. Offentliga förvaltningar måste begränsa dessa risker genom större transparens och offentlighet.

Dessa och andra rön från *Government at a Glance 2011* visar det värde och den roll som bevis kan och bör spela i politikens utformning. Ytterligare information om projektet, kompletterande uppgifter samt anteckningar om enskilda länder finns tillgängliga på: www.oecd.org/gov/indicators/govtaglance. Publikationen erbjuder även StatLinks, en tjänst som tillåter läsare att ladda ned motsvarande Excel-filer för de uppgifter som visas.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116
Paris, Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights

